рованную идею. С целью активизации познавательной деятельности преподаватель помогает спланировать самостоятельную работу, оговаривает временные затраты и результаты, которые могут быть получены студентом.

Самостоятельная работа обучающегося – это разновидность учебной деятельности при опосредованном руководстве преподавателя. Если обучающийся сам планирует, организует и реализует процесс получения учебного продукта, преподаватель не должен устраняться от руководства этим процессом: он должен контролировать ход самостоятельной работы, планировать проведение консультаций в зависимости от потребностей студентов (например, если затруднен поиск информации, имеется нехватка ресурсов для решения проблемы, отсутствуют стратегии, тактики разрешения ситуации).

Таким образом, педагогическое управление самостоятельной внеаудиторной работой будет эффективным, если оно осуществляется как сотрудничество, взаимодействие преподавателя и студента. Грамотная, методически продуманная самостоятельная работа обучающихся позволит не просто вовлечь их в учебный процесс и мотивировать к освоению учебной программы, но и повысит ответственность за свою учебу, будет способствовать развитию навыков самообразовательной, исследовательской и творческой деятельности.

УДК 808.26

В.К. Мароз*, прафесар кафедры беларускай і замежных моў Акадэміі МУС Рэспублікі Беларусь, доктар філалагічных навук, прафесар*

ПАДРУЧНІК ПА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ Ў СІСТЭМЕ СПЕЦЫЯЛЬНЫХ УСТАНОЎ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Праграмны матэрыял падручніка па вучэбнай дысцыпліне «Беларуская мова (прафесійная лексіка)» прадугледжвае фарміраванне і развіццё сацыяльна-асобасных кампетэнцый праз засваенне гуманітарных ведаў у адпаведнасці з кантэкстам будучай прафесійнай дзейнасці: тэарэтычны і практычны матэрыял падручніка скіраваны на фарміраванне кампетэнцый па выпрацоўцы базавых навукова-тэарэтычных ведаў для вырашэння задач у абранай спецыяльнасці.

У межах прадугледжаных вучэбнай праграмай тэм адбор прафесійнай лексікі, спецыяльных тэкстаў для аналізу і перакладу праводзіцца

з улікам міждысцыплінарнага падыходу з перспектывай увядзення інавацый у прафесійную дзейнасць. Так, разгляд пытанняў «Мова і соцыум», «Функцыі мовы ў грамадстве», «Асноўныя этапы развіцця і фарміравання беларускай мовы» суправаджаецца адсылкай да такіх прававых дакументаў, як Статут ВКЛ 1588 г. (1-шы артыкул 4-га раздзела («А писаръ земъский маеть по-руску литерами и словы рускими вси листы, выписы и позвы писати, а не иншимъ езыкомъ и словы»)), Закона «Аб мовах у Беларускай ССР» 1990 г. (2-гі артыкул) і Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь 1994 г. у рэдакцыі 1996 г. (17-ты артыкул), што неабходна для засваення пытання пра змену статусу беларускай мовы на розных гістарычных этапах яе развіцця. Веданне канстытуцыйных асноў функцыянавання сучаснай беларускай мовы ў Рэспубліцы Беларусь непасрэдным чынам звязана з фарміраваннем устаноўкі на практычнае ўкараненне атрыманых ведаў у прафесійнай дзейнасці (у розных тэмах падручнік змяшчае заданні па 1-м, 17-м, 50-м, 52-м, 53-м, 54-м артыкулах Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, дзе даецца прававое вызначэнне функцыянальнага статусу беларускай мовы як нацыянальна-дзяржаўнай у Рэспубліцы Беларусь).

У падручніку прадугледжаны комплексны падыход да асвятлення моваведчых пытанняў з адборам матэрыялу навучання паводле прынцыпаў мэтазгоднасці, супастаўлення, параўнання, аналогіі. Тэхналогія рэалізацыі абранай метадычнай канцэпцыі прадугледжвае назапашванне тэкстаў, асэнсаванне іх у адпаведнасці з уласнымі ўяўленнямі, суаднясенне сістэмы поглядаў розных аўтараў. Логіка размяшчэння вучэбнага матэрыялу ў падручніку павінна весці навучэнца ад ведання да разумення, каб у выніку дасягнуць спасціжэння глыбіннага сэнсу моўных з'яў.

Авалоданне метадамі інтэлектуальнай дзейнасці (аналіз, сінтэз, параўнанне, аналогія, абстрагаванне, канкрэтызацыя, вылучэнне істотнага, практыкаванне) актывізуе пазнавальную актыўнасць навучэнцаў праз тэхналогію поўнага засваення, якая рэалізуецца ў распрацаваных па кожнай тэме дыягнастычных тэстах, карэкцыйным дыдактычным матэрыяле, апорных канспектах, табліцах і схемах. Істотную ролю ў сістэме заняткаў маюць разнастайныя віды аналізу навуковага тэксту і пераклад спецыяльнага тэксту з рускай мовы на беларускую. Назапашванне факталагічнага матэрыялу на беларускай дзяржаўнай мове, уменне дакладна перадаць змест прачытанага выпрацоўваюць навыкі лагічнага і дакладнага мыслення. Праз сістэму вусных і пісьмовых паведамленняў па спецыяльных пытаннях, якія змешчаны ў канцы кожнай тэмы, пашыраецца і развіваецца кагнітыўная функцыя беларускай літаратурнай

мовы (пры разглядзе тэмы «Функцыянаванне беларускай мовы ва ўмовах білінгвізму» пажадана выслухаць паведамленне «Беларуская мова ў кантэксце афіцыйных вынікаў перапісу насельніцтва Беларусі» і інш.).

Метадычная канцэпцыя падбору і спарадкавання вучэбнага матэрыялу ў падручніку па дысцыпліне «Беларуская мова (прафесійная лексіка)» грунтуецца на метадалогіі вучэбнай дзейнасці, якая выступае ў выглядзе трыяды – навучанне, выхаванне, развіццё. Прынцыпы адбору і спарадкавання вучэбнага матэрыялу – гэта прынцып пераважнага развіцця маўлення, прынцып дзейнаснага падыходу, прынцып сітуацыйнасці, прынцып станоўчага эмацыянальнага фону. Таму неад'емны кампанент падручніка па беларускай мове – індывідуальныя творчыя заданні, скіраваныя на праяўленне ў навучэнцаў здольнасцей лагічнага мыслення і паслядоўнага выкладу думак (дзейсны сродак актуалізацыі беларускай мовы ў прафесійным навучанні – выбар актуальнай тэмы і напісанне па-беларуску справавых лістоў).

Дзеля замацавання навучэнцаў у ролі актыўных носьбітаў мовы падручнік прапануе дыялогавыя формы ў якасці кампанента метадычнай арганізацыі практычных заняткаў (пры разглядзе тэм «Беларуская мова і яе месца ў сістэме агульначалавечых і нацыянальных каштоўнасцеяў», «Функцыянаванне беларускай мовы ва ўмовах білінгвізму», «Функцыянальныя стылі маўлення», «Культура прафесійнага маўлення»). Пытанні «Паняцце тэрміналогіі», «Асаблівасці беларускай юрыдычнай тэрміналогіі» суправадждаюцца заданнямі, заснаванымі на інтэрактыўнай методыцы (напрыклад, вызначыць, да якой галіны навукі адносяцца тэрміны «культура», «культурная дзейнасць», «культурныя каштоўнасці», «дзяржаўная палітыка ў галіне культуры», «аб'екты культурнай інфраструктуры»).

Такім чынам, рэалізацыя адукацыйнага матэрыялу падручніка па вучэбнай дысцыпліне «Беларуская мова (прафесійная лексіка)» мае вынікам паглыбленне ведаў па мове, развіццё асноўных камунікатыўных якасцяў, засваенне нормаў літаратурнай мовы, азнаямленне з асноўнымі лексікаграфічнымі крыніцамі і персаналіямі беларускай лінгвістыкі, уменне вызначаць адметныя асаблівасці навуковага і афіцыйна-справавога стыляў, уменне аналізаваць з'явы білінгвізму, бачыць прычыны інтэрферэнцыі, навыкі напісання папер, а гэта значыць, валоданне выпускніком установы вышэйшай адукацыі прафесійнымі кампетэнцыямі ва ўсіх асноўных відах дзейнасці – камунікатыўна-справавой, арганізацыйна-кіраўніцкай, навукова-даследчай, інавацыйнай.

УДК 37.013

Н.Э. Мартыненко*, заместитель начальника кафедры уголовной политики Академии управления МВД России, доктор юридических наук, доцент*

КАЧЕСТВО ЮРИДИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Специальность «Юриспруденция» за последние 25 лет стала наиболее востребованной в Российской Федерации. Несмотря на проводимую Министерством образования и науки политику сокращения юридических факультетов в непрофильных учебных заведениях, по данным Рособрнадзора, подготовку юридических кадров в России осуществляет 1 211 организаций высшего образования (в СССР юристов готовили 52 вуза). В структуре Министерства внутренних дел РФ имеется 18 организаций высшего образования, ведущих подготовку юридических кадров.

Конкуренция на рынке подготовки юристов достаточно высока. Общеизвестно, что одной из основополагающих частей современной экономики во всех странах мира является именно рынок труда. Сложно недооценивать его роль, поскольку миллиарды людей, продавая свой труд, получают средства на существование, а миллионы организаций (в том числе и органы внутренних дел) – нужный им для функционирования персонал. Именно для этого и необходим рынок труда в первую очередь. Именно поэтому знать его суть, значение и особенности необходимо не только экономистам и владельцам крупных предприятий, но руководителям органов внутренних дел.

В современных условиях, когда рынок юридических услуг переполнен, на первое место выходит качество подготовки юридических кадров, поскольку меняется природа профессиональной деятельности юриста, происходит усложнение правового регулирования различных сторон жизни общества, растут услуги, оказать которые без юридического сопровождения невозможно. В качестве примера можно привести изменения и дополнения (более тысячи, по данным исследователей), внесенные в Уголовный кодекс Российской Федерации с момента его принятия в 1996 г.

Впервые над проблемой качества юридического образования задумались в 2009 г., после опубликования Указа Президента РФ № 599 «О мерах по совершенствованию высшего юридического образования в Российской Федерации». Данным указом Правительству Российской